

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA
TURIZMO KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2025 spalio 14 d. Nr. 1-VL-178

Anykščiai

Posėdis įvyko: 2025-10-14 d., 14.30 val. mišriu būdu, Anykščių rajono savivaldybės administracijoje (J. Biliūno g. 23) ir nuotoliu, naudojant Teams programą.

Posėdžio pirmininkas: Dainius Žiogelis, Anykščių rajono savivaldybės vicemeras.

Posėdžio sekretorė: Rugilė Gruzinskienė, Anykščių rajono savivaldybės administracijos Kultūros ir turizmo skyriaus specialistė.

Posėdyje kaip svečiai dalyvavo: Prof. dr. Žaneta Stasiškienė Aplinkos inžinerijos instituto direktorė, Investicijų ir projektų valdymo skyriaus vedėja Jolanta Jucevičienė, Anykščių turizmo ir verslo informacijos centro specialistė Paulina Šilininė, komunikacijos specialistė Silvija Sakevičiūtė, redakcijos „Anykšta“ žurnalistas Robertas Aleksiejūnas.

Dalyvavo: Rokas Bužinskas, Inga Eidrigevičienė, Dainius Žiogelis, Gitana Mileikaitė, Egidijus Musteikis, Gediminas Kutka, Audronė Savickienė, Deividas Uzdra, Rugilė Gruzinskienė, Daiva Perevičienė,

Nedalyvavo: Mindaugas Balčiūnas, Deivydas Dilys, Tautvydas Kontrimavičius, Tomas Padūmis, Aistė Senvaitienė, Sonata Veršelienė, Adrija Gasiliauskienė, Daiva Gasiūnienė, Giedrius Šiukščius.

Posėdyje dalyvavo kviestiniai svečiai pranešėjai:

DARBOTVARKĖ:

1. Pranešimas „Tvarus turizmas per žiedinės ekonomikos prizmę: galimybės vietos verslui ir savivaldai“ (*pranešėja Prof. dr. Žaneta Stasiškienė Aplinkos inžinerijos instituto direktorė*).
2. Interreg Baltijos jūros regiono projekto „Mąstysenos pokytis nuo vienkartinių prie žiedinių ar daugkartinio maisto pristatymo pakuočių Baltijos jūros regiono miestuose“ pristatymas ir pasiekimai (*pranešėja Jolanta Jucevičienė*).
3. Dėl naujų vietų įtraukimo į Anykščių rajono lankytinų vietų pavadinimų sąrašą: (*pranešėjas Dainius Žiogelis*)
 - Konstantino Sirvydo gimtinė Sirvydų k.
 - Partizanų atminties memorialas Svėdasuose.
4. Dėl dalyvavimo Adventur 2026 m. (*pranešėja Paulina Šilininė*)
5. Kita informacija (*pranešėja Rugilė Gruzinskienė*).

Turizmo komisijos pirmininkas pristatė posėdžio darbotvarkę.

1. SVARSTYTA. Pranešimas „Tvarus turizmas per žiedinės ekonomikos prizmę: galimybės vietos verslui ir savivaldai“.

Profesorė Ž. Stasiškienė pristatė pranešimą tema „Nuo vartojimo prie atsakomybės: žiedinės ekonomikos principai turizmo sektoriui“.

Pranešėja akcentavo, kad turizmo sektorius turi pereiti nuo tradicinio vartojimo prie atsakingo išteklių naudojimo ir tvaraus veikimo modelio, taikant žiedinės ekonomikos principus. Ji paaiškino, kad žiedinė ekonomika remiasi keturiais pagrindiniais principais – perdirbimu, pakartotiniu naudojimu, atkūrimu ir perplanavimu, siekiant mažinti atliekų kiekį ir tausoti gamtos išteklius.

Profesorė pažymėjo, kad turizmas sudaro apie 8 proc. pasaulinių šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų, todėl sektoriui būtina imtis veiksmų poveikiui mažinti. Žiedinė ekonomika, pasak pranešėjos, padeda ne tik mažinti neigiamą poveikį aplinkai, bet ir kurti naują ekonominę vertę, skatindama naujus verslo modelius, mažesnes veiklos sąnaudas ir didesnę turistų lojalumą.

Ji pateikė Lietuvos kurortų pavyzdžius – Neringos, Druskininkų ir Birštono – kurie jau taiko tvarius ir žiedinius sprendimus, pavyzdžiui, atsisako vienkartinį plastikinių gaminių, diegia elektrinį transportą ir plečia dviračių infrastruktūrą.

Kalbėdama apie praktinius žingsnius, profesorė rekomendavo turizmo ir apgyvendinimo įstaigoms atlikti atliekų auditą, atsisakyti vienkartinio plastiko, mažinti maisto švaistymą, naudoti energiją taupančias priemones. Ji pabrėžė, kad žiediškumas yra ne tik aplinkosaugos, bet ir ekonominės naudos klausimas, nes ilgainiui mažina išlaidas ir didina konkurencingumą.

Pranešėja taip pat pristatė žiedinės virtuvės ir beatliekės maitinimo koncepciją, skatino bendradarbiavimą su vietiniais tiekėjais ir ūkininkais, trumpos tiekimo grandinės taikymą. Pavyzdžiu įvardijo restoraną „Džiaugsmas“, įdiegusį beatliekės virtuvės modelį.

Tarp pagrindinių iššūkių profesorė įvardijo finansinius barjerus, žinių trūkumą, turistų įpročius ir tiekimo grandinės problemas, tačiau pabrėžė, kad juos galima įveikti laipsniškai, bendradarbiaujant ir educuojant tiek darbuotojus, tiek turistus.

Ji išsamiai pristatė ES ir nacionalinių finansavimo priemonių galimybes (Europos žaliasis kursas, LIFE, „Horizontas Europa“, Lietuvos aplinkos investicijų fondas ir kt.), kuriomis galima pasinaudoti įgyvendinant žiedinės ekonomikos projektus turizmo sektoriuje.

Kalbėdama apie tarptautinę patirtį, pranešėja pateikė pavyzdžius iš Lietuvos, Danijos, Portugalijos ir Vokietijos, kur sėkmingai veikia daugkartinių indų ir puodelių užstato sistemos. Ji pabrėžė, kad tokie modeliai įrodo, jog vietos iniciatyvos gali paskatinti sisteminius pokyčius nacionaliniu mastu, derinant verslumą ir tvarumą.

Pabaigoje profesorė pristatė Interreg Europe „Peer Review“ programą, kuri suteikia savivaldybėms galimybę gauti visiškai finansuojamą tarptautinių ekspertų konsultaciją politikos formavimo ir įgyvendinimo klausimais. Ji pabrėžė, kad ši paslauga finansuojama 100 proc. iš Interreg Europe lėšų, o paraiškos procesas yra paprastas ir nekonkurencinis.

2. SVARSTYTA. Interreg Baltijos jūros regiono projekto „Mąstysenos pokytis nuo vienkartinį prie žiedinių ar daugkartinio maisto pristatymo pakuočių Baltijos jūros regiono miestuose“ pristatymas ir pasiekimai.

Investicijų ir projektų valdymo skyriaus vedėjos Jolantos Jucevičienės pranešimas.

Skyriaus vedėja Jolanta Jucevičienė pristatė pranešimą tema „Daugkartinės pakuotės – žingsnis į švaresnį rytojų. Daugkartinį indų maisto išsinešimui sistema Anykščių kavinėse ir restoranuose“.

Pranešėja informavo, kad Anykščių rajono savivaldybė dalyvauja tarptautiniame projekte, kurio tikslas – mažinti vienkartinį pakuočių naudojimą ir jas pakeisti daugkartinio naudojimo indų sistema. Projektą koordinuoja Vidzeme kolegija (Latvija), jame dalyvauja 23 partneriai iš 8 Baltijos jūros regiono šalių. Projekto trukmė – nuo 2023 m. lapkričio 1 d. iki 2026 m. spalio 31 d., o bendras biudžetas siekia 4,6 mln. eurų.

J. Jucevičienė paaiškino daugkartinį indų sistemos veikimo principą: klientas, pirksdamas maistą išsinešimui, sumoka depozitą, mėgaujasi maistu, o vėliau, gražinęs indą, atgauna užstatą. Indai yra plaunami ir vėl naudojami, taip sumažinant atliekų kiekį.

Ji pabrėžė, kad Anykščiai yra viena iš bandomojo projekto vietų Lietuvoje. Nuo 2024 m. Anykščių rajono savivaldybės tarybos sprendimu (2024-11-28 Nr. 1-TS-301) projekte dalyvauja 16 kavinų ir restoranų, kurie maistui išsinešti taiko depozito sistemą.

Pranešėja taip pat pristatė informacinę kampaniją, skirtą projekto viešinimui.

Ji apėmė:

- plakatus kavinėse, restoranuose ir viešosiose erdvėse,
- lipdukus ant durų su žinute „*Mes naudojame daugkartinius indus*“,
- šūkį „*Panaudok! Pakartok! Pasidžiauk!*“.

J. Jucevičienė pabrėžė, kad projektas siekia ne tik mažinti atliekų kiekį po renginių ir išsinešamo maisto, bet ir skatinti atsakingą vartojimą bei žiedinės ekonomikos principų taikymą Anykščių rajone.

Nuo liepos 15 d. naudojimui perduota 1 089 daugkartinį indų. Geriausi rezultatai fiksuojami kavinėje „Pasagėlė“, esančioje Niūronių kaime, nors ji veikia ne Anykščių mieste. Kadangi projektas pradėtas vasaros laikotarpiu, kai maisto išsinešimui perkama mažiau, tikimasi, kad rudenį ir žiemą rodikliai pagerės.

Pagrindiniai iššūkiai kyla dėl vartotojų sąmoningumo ir įpročių, todėl būtina užtikrinti nuolatinį informavimą ir komunikaciją apie sistemos veikimą, nes be aktyvaus informavimo sistema neveikia efektyviai.

3. SVARSTYTA. Dėl naujų vietų įtraukimo į Anykščių rajono lankytinų vietų pavadinimų sąrašą.

Turizmo komisijos pirmininkas Dainius Žiogelis pristatė klausimą dėl dviejų naujų lankytinų vietų įtraukimo į Anykščių rajono lankytinų vietų sąrašą.

Pirmiausia buvo pristatytas prašymas dėl Konstantino Sirvydo gimtinės (Anykščių r. sav., Sirvydų k., Dabužių sen.) įtraukimo į lankytinų vietų sąrašą. Šis siūlymas grindžiamas Anykščių menų centro 2025-09-09 raštu Nr. SD-143, kuriame prašoma įtraukti į lankytinų vietų sąrašą lietuvių raštijos pradininko Konstantino Sirvydo gimtąjį Sirvydų kaimą, identifikuotą pagal lingvistinius ir istorinius tyrimus.

Antra buvo pristatytas prašymas įtraukti į sąrašą Svėdasų partizanų atminties memorialą (Anykščių r. sav., Sausalaukės k. 1C, Svėdasų sen.). Šis siūlymas pateiktas pagal Anykščių rajono savivaldybės administracijos Kultūros ir turizmo skyriaus 2025-10-10 raštą Nr. 13-SD-26, kuriame pažymima, kad naujai įrengtas ir 2025 m. rugsėjo 28 d. atidarytas memorialas skirtas pagerbti 183 partizanus, kovojusius ir žuvusius už Lietuvos laisvę.

Vyko balsavimas dėl abiejų objektų įtraukimo į Anykščių rajono lankytinų vietų sąrašą.

BALSAVO: UŽ – 10, PRIEŠ – 0, SUSILAIKĖ – 0.

NUTARTA:

Papildyti Anykščių rajono lankytinų vietų sąrašą naujais punktais:

- „Konstantino Sirvydo gimtinė“ (Anykščių r. sav., Sirvydų k., Dabužių sen.);
- „Svėdasų partizanų atminties memorialas“ (Anykščių r. sav., Sausalaukės k. 1C, Svėdasų sen.).

4. SVARSTYTA. Dėl dalyvavimo Adventur 2026 m.

Anykščių turizmo ir verslo informacijos centro specialistė Paulina Šilininė pristatė Adventur 2026 parodos bendrą aprašą:

- parduoda dalyvavystės plotus ir standus parodoje;
- paroda vyks 2026 m. sausio 29–31 d. Litexpo centre, Vilniuje;
- renginyje bus skirta didelis dėmesys gastronomijai – kiekviename salės skyriuje numatoma „Gastronomijos alėja“, kur lankytojai galės paragauti įvairių patiekalų ir įsigyti maisto produktų;
- taip pat planuojami kulinariniai turnyrai, parodos turinio programos, verslo diena (B2B), tarptautinis keliautojų forumas ir kitokie renginiai.

Taip pat informavo, kad gauta pasiūlymas dalyvauti Adventur 2026 turizmo parodoje, nuomojant 18 m² ploto standų erdvę. Ji paaiškino, kad standus reikės vizualizuoti (įrengti jų apipavidalinimą). Pasiūlymo kaina tokiai erdvei – 2 536 Eur. Taip pat yra galimybė pasirinkti mažesnę plotą, kurio kaina būtų 72 Eur už 1 m². Standų įrengimo kaštai prasideda nuo 35 Eur už vieną standą.

Pranešėja teigė, kad paskelbtas paklausimas maitinimo įstaigoms, nes parodos tema bus gastronomia, ir kai kurios įstaigos jau svarsto dalyvavimą, tačiau daugeliui svarbus kainos klausimas.

Paulina Šilininė pažymėjo, kad 2025 m. lėšos Adventur dalyvavimui per tris dienas sudarė apie 5 tūkst. eurų, parodoje apsilankė 9 tūkst. žmonių.

Dainius Žiogelis pažymėjo, kad prieš priimant sprendimą dėl dalyvavimo reikia palaukti visų norinčiųjų sąrašo, o tuomet apsvarstyti temos pasirinkimą ir bendrą koncepciją. Buvo pasiūlyta apskambinti potencialius dalyvius – maitinimo ir turizmo sektoriaus atstovus – siekiant išsiaiškinti jų norą ir galimybes dalyvauti, ir tik tada priimti sprendimą dėl Anykščių turizmo ir verslo centro dalyvavimo „Adventur 2026“.

5. SVARSTYTA: Kita informacija apie turizmo rinkliavą ir e. turistą.

Kultūros ir turizmo skyriaus specialistė Rugilė Gruzinskienė pristatė informaciją apie turizmo rinkliavos surinkimo rezultatus ir E. turisto sistemos veikimą.

Pranešėja informavo, kad šiuo metu gauta 31 apgyvendinimo įstaigos deklaracija už 2025 m. III ketvirtį. Deklaracijos teikiamos iki spalio 15 d., o apmokėjimai priimami iki spalio 25 d., po kurių bus parengta tiksli ataskaita. Šiuo metu deklaruota suma siekia 13 791 eurą, tačiau tikimasi, kad iki spalio 25 d. ši suma ženkliai padidės, kai visos apgyvendinimo įstaigos pateiks deklaracijas ir sumokės rinkliavą.

R. Gruzinskienė pateikė ir ankstesnių ketvirčių duomenis:

- 2025 m. I ketvirtį gauta 16 041 Eur, kai 2024 m. I ketv. – 9703 Eur (augimas 65 %).

- 2025 m. II ketvirtį gauta 14 442 Eur, kai 2024 m. II ketv. – 13 177 Eur (augimas 10 %).

Ji pabrėžė, kad kiekvieno ketvirčio pabaigoje apgyvendinimo paslaugų teikėjams išsiunčiami priminimai dėl turisto rinkliavos deklaravimo, o rugpjūčio mėnesį buvo parengtas naujienlaiškis apie turizmo rinkliavos panaudojimą.

Taip pat R. Gruzinskienė informavo apie veikiančią nacionalinę turistų registravimo sistemą „E. turistas“, kuri yra privaloma visiems apgyvendinimo paslaugų teikėjams, nepriklausomai nuo jų veiklos formos – tiek viešbučiams, tiek kaimo turizmo sodyboms ar trumpalaikės nuomos teikėjams. Sistema priklauso Nacionalinei turizmo informacinei sistemai (NTIS), o ja naudotis gali fiziniai ir juridiniai asmenys, turintys Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos išduotą licenciją.

Per „E. turistą“ teikiami duomenys pakeičia popierines turistų registracijos korteles, todėl sistema užtikrina duomenų pateikimo centralizavimą ir supaprastina administravimą. Anykščių turizmo informacijos centras parengė informacinį pranešimą ir priminimą visiems apgyvendinimo paslaugų teikėjams apie prievolę registruotis ir teikti duomenis per šią sistemą.

Pirmininkas

Dainius Žiogelis

Sekretorė

Rugilė Gruzinskienė